

[Ole Bjørn Kraft.]

bar og levende Fællesinteresse til Stede. Thi det Resultat af Udviklingen, vi nu ser, er jo ikke paa nogen Maade noget, som Hovedstaden har paatvunget det øvrige Land, eller som den er interesseret i at se videre udviklet til Skade for det gode Forhold mellem sig og Provinsen. Men her er Tale om en historisk Følgevirkning. Da København blev grundlagt, laa Byen i Rigets Midte, placeret med et genialt Greb overfor sin Tids Krav og Muligheder. Men Udviklingen kom ulykkeligvis til at gaa bort fra denne Tilstand. Og København ligger nu i Rigets Udkant. Heri vilde i og for sig ikke være noget uheldigt, hvis man paa anden Maade havde skabt Balance i Forholdet. Men man har yderligere forværret Stillingen derved, at man har koncentreret alt i København i Stedet for at søge at dele ligeligt mellem Landsdelene. Det maa betragtes som en Ulykke, at Hovedstaden derigennem kommer til at udøve en saa voldsom Dragning paa alle dygtige, som den gør, ikke blot paa Administrationens Omraade, men paa en lang Række andre Felter. Mærkværdig lidt er der gennem Tiderne blevet gjort herimod, og de, der nu saa stærkt kritiserer Hovedstaden, burde betænke de store Muligheder, der har været til Stede for en Ændring i dette Forhold, mens ingen Regering, hvilken demokratisk Partifarve den end har haft, har gjort noget alvorligt Forsøg paa at ændre. Her er man i Virkeligheden trofast traadt i de gamle Enevoldsregeringers Fodspor.

Men naar man nu rejser hele denne Diskussion paa ny — det er jo ikke nye og opsigtsvækkende Synspunkter, der fremføres —, bør Bestræbelserne ikke, som saa mange Gange før, og som der ogsaa har været Tilløb til ved denne Lejlighed, løbe ud i tomme og hidsende Tirader om den paa-staaede Krigspsykose og Materialisme hos Hovedstadens Befolkning, men i et praktisk og realitetsbestemt Forsøg paa at decentralisere Indflydelsen, at skabe nye Kultur-, Administrations- og Forretningscenterer i det øvrige Land til en naturlig Afbalancering af Indflydelsen paa Rigets og Folkets Udvikling, og her er der da særlig en Sag, hvor man straks kan vise sin gode Villie og yde en — ikke agitatorisk ganske vist, men saa meget mere positiv Indsats i den Retning, man udtaler at man ønsker. Jeg tænker paa Oprettelsen af et jydsk Universitet. Paa intet Omraade trænges der i Virkeligheden saa stærkt til Fordeling og Nyskabelse som paa det aandelige Omraade. Det har længe været og er i stigende

Grad uheldigt, at vi kun har eet Universitet i Danmark, ikke blot af Hensyn til Befolkningen, men ogsaa af Hensyn til Universitetet selv og det aandelige Liv. Oprettelsen af et jydsk Universitet nu vilde kunne skabe en Vekselvirkning, som vilde hindre den Ensidedighed, som nu saa stærkt og uheldigt gør sig gældende paa en Række Omraader, og vilde kunne tilføre dansk Viden-skab og Aandsliv sunde, kraftige nye Impulser. Og hertil kommer, at en Række praktiske Forhold, fremkaldt af det store Antal Studentere, kraftigt, ja meget paa-trængende opfordrer hertil. Fra Rigsdagens og Regeringens Side er der ikke hidtil vist dette Spørgsmaal nogen levende Interesse. Man har i Øjeblikket, synes jeg, skubbet det fra sig med Henvisning til Tidens økonomiske Forhold. Men dette Argument mister fuldstændig sin Slagkraft, hvis Situationen er saa alvorlig og betragtes med den Alvor, som hele den Bevægelse, jeg har omtalt, giver Udtryk for. Hvis der er i Færd med at vokse et saa skæbnsvangert Modsætningsforhold op imellem dette Lands Hovedstad med dens talrige Befolkning og det øvrige Land, saa maa det være en national Fællesopgave ikke gennem Diskussion, ikke gennem Agitation, men gennem Realitetsbehandling at søge at modarbejde et saadant Modsætningsforhold. Og her kan man da ikke til-lægge de økonomiske Indvendinger, der rejses, fornøden Styrke til en Afvisning; saa meget mindre som det, efter althvad der fore-ligger, ikke drejer sig om saa overordentlig store Beløb. Det rigtige og det sunde, der ligger i Oppositionen mod den over-mægtige Hovedstad, bør ikke spille sin Styrke paa at skabe Strid, men den bør sættes ind paa en Løsning af den enkle praktiske Opgave at skabe et nyt Centrum af aandelig Art for dansk Forskning i Provinsen, i Jylland, til Afbalancering af Uligevægten. Hvis man gaar til at løse denne Opgave, vil det vise sig, at der derfra vil udstrømme Styrke til at gaa videre ad denne Vej, fra Centralisation til Decentralisation, fra Uvillie til Samfølelse, fra Strid til Samvirke mellem ligestillede og ligeberet-tigede Faktorer. Dette er et sundt og et nationalt Maal, og jeg haaber derfor, det maa lykkes at vinde Ørenlyd for denne Tanke indenfor ikke alt for langt et Tidsrum.

Kammersgaard: Jeg havde egentlig slet ikke tænkt mig, at jeg vilde tage Ordet paa ny ved denne Lejlighed, hvis ikke den højtærede Sundhedsminister ved sine Ud-talelser om Pladsmangelen paa Sindssyge-